

Осетрова Олена Станіславівна, старший науковий співробітник наукової лабораторії з проблем досудового розслідування ННІ № 1 Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

**СКЛАДАННЯ ПРОТОКОЛУ ПРО ЗАТРИМАННЯ ОСОБИ,
ПІДОЗРЮВАНОЇ В УЧИНЕННІ КОРУПЦІЙНОГО ЗЛОЧИНУ**

Протокол затримання є спеціально створеним, уповноваженою службовою особою, процесуальним документом з метою фіксації факту фактичного затримання людини, підозрюваної у вчиненні злочину, з підстав, передбачених п.п. 1 і 2 ч. 1 ст. 208 КПК України, в якому зазначаються місце, дата і час (година і хвилина) затримання, дані про уповноважену службову особу та правоохоронний орган, до

якого вона належить, підстави затримання, анкетні дані затриманого, результати особистого обшуку (якщо такий проводився), заяви чи скарги затриманого, повний перелік процесуальних прав й обов'язків затриманого [1].

У відповідності до ч. 5 ст. 208 КПК України про затримання особи, підозрюваної у вчиненні злочину, складається протокол, в якому, крім відомостей, передбачених ст. 104 КПК України, зазначаються: місце, дата і точний час (година і хвилини) затримання відповідно до положень ст. 209 КПК України; підстави затримання; результати особистого обшуку; клопотання, заяви чи скарги затриманого, якщо такі надходили; повний перелік процесуальних прав та обов'язків затриманого. Протокол про затримання підписується особою, яка його склала, і затриманим. Копія протоколу негайно під розпис вручається затриманому, а також надсилається прокурору.

Якщо затриманий відмовляється розписуватися у протоколі - уповноважена службова особа зазначає про це. Копія протоколу вручається затриманому, про що останній повинен письмово засвідчити. Інша копія протоколу надсилається прокурору через територіальний підрозділ правоохоронного органу, в який був доставлений затриманий. Якщо відсутні належні умови для складання протоколу затримання на місці із метою забезпечення діяльності уповноваженої службової особи та учасників, дотримання законності, об'єктивності відображення результатів застосування тимчасового запобіжного заходу - проводиться поверхнева перевірка затриманого та застосовуються заходи збереження цілісності предметів, речей, документів чи сукупності очевидних ознак на тілі чи одязі затриманого, які свідчать про вчинення або замах на вчинення злочину без складання протоколу затримання на місці фактичного затримання людини. В такому випадку протокол складається після доставлення особи до органу досудового розслідування.

Відповідно до статей 103, 104 КПК України протокол - це форма фіксування процесуальних дій. Призначення протоколу затримання виражається в: закріпленні процесуального стану особи; формулюванні рішення про застосування до особи зазначеного заходу забезпечення кримінального провадження; засвідченні факту і фіксації порядку реалізації цього рішення.

Після складання протоколу затримання в порядку, передбаченому ст. 208 КПК України, тобто з моменту юридичного затримання, особа набуває статус підозрюваного. Фактичне затримання (з моменту фізичного захвату, доставлення до органу досудового розслідування) не має своїм наслідком набуття статусу підозрюваного.

Значення протоколу затримання полягає у тому, що по ньому робиться висновок про дотримання процесуальної форми при затриманні та наявність і достатність підстав для затримання, чим забезпечується можливість оскарження незаконних дій стороною

захисту та можливість доказування причетності затриманого до вчинення злочину.

Зазначення у протоколі місця затримання дає можливість учасникам кримінального провадження визначити виконання вимог ст. 210 КПК України про доставляння затриманої особи до найближчого підрозділу органу досудового розслідування; встановити момент затримання, що, у свою чергу, визначає законність обчислення строку затримання; визначити існування підстав, визначених у ч. 1 ст. 208 КПК України.

Дата і точний час (година і хвилини) затримання встановлюються у відповідності з положеннями ст. 209 КПК України. Особа є затриманою з моменту, коли вона силою або через підкорення наказу змушена залишатися поряд із уповноваженою службовою особою чи в приміщенні, визначеному уповноваженою службовою особою, і тим самим позбавлена можливості вільно собою розпоряджатись.

Підстави затримання вказуються у протоколі затримання як свідчення наявності ситуації, яка обумовила необхідність застосування цього заходу забезпечення кримінального провадження. Саме підстави затримання, насамперед, визначають законність і обґрунтованість його застосування.

Незважаючи на те, що ч. 5 ст. 208 КПК України не зобов'язує зазначати мотиви затримання у протоколі, вважаємо, що їх встановлення засвідчуватиме законність такого затримання. Необхідність у затриманні відображається в протоколі шляхом зазначення його мотивів, в яких має бути викладено необхідність застосування затримання з урахуванням обставин, що виникли в момент затримання [2].

Дотримання умов затримання повинно відображатись шляхом зазначення у протоколі кваліфікації кримінального правопорушення, за яке передбачене покарання у вигляді позбавлення волі.

При складанні протоколу затримання затримана особа вправі робити заяви, заявляти клопотання чи скарги, які підлягають обов'язковому занесенню до протоколу. Клопотання, заяви чи скарги затриманого можуть стосуватись усіх дій уповноважених службових осіб, які вже мали місце (на етапі фізичного захвату та доставляння до органу досудового розслідування), відбуваються на цей час (утримання особи в приміщенні органу досудового розслідування, складання протоколу) або відбуватимуться у майбутньому (зокрема, поміщення затриманого до ізолятору тимчасового тримання, повідомлення інших осіб про затримання та ін.). Залежно від змісту клопотання, заяви чи скарги затриманого відповідні уповноважені службові особи зобов'язані вчинити певні дії.

У разі заяви затриманої особи про погіршення стану здоров'я слідчий, прокурор повинен забезпечити надання невідкладної належної медичної допомоги та фіксації медичним працівником будь-яких тілесних ушкоджень або погіршення стану здоров'я затриманого [3]. До складу

осіб, що надають затриманому медичну допомогу, за його бажанням може бути допущена конкретна особа, що має право на зайняття медичною діяльністю (п. 6 ч. 3 ст. 212 КПК України).

Список використаних джерел

1. Кондратюк О. В. Процесуальне оформлення фактичного затримання людини співробітником оперативного підрозділу / О. В. Кондратюк, Ю. І. Кондратюк // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. - 2017. - № 1. - С. 275.

2. Сотник Н. А. Кримінально-процесуальний примус через призму нового КПК України / Н. А. Сотник // Науковий вісник публічного та приватного права. - 2016. - № 3. - С. 254-258. URL: <http://www.nvppp.in.ua/vip/2016/3/56.pdf>.

3. Про затвердження Інструкції з організації діяльності чергової служби органів (підрозділів) Національної поліції України від 23 трав. 2017 р. № 440. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0750-17>.